

Institutionen för Handel och företagande

TENTAMEN

Kurs: Organisation och ledarskap II

Delkurs

Kurskod: FÖ314G

Högskolepoäng för tentamen: 5 hp (av 7,5 hp)

Datum: 2024-03-01

Skrivtid 14.15 - 19.30

Ansvarig lärare: Johanna Frödelius

Berörda lärare: Annica Bragsjö-Hultén

Hjälpmedel/bilagor: Inga hjälpmedel

Övrigt

Tentamen innehåller 4 essäfrågor och 15 alternativfrågor

Anvisningar

- ☐ Ta nytt blad för varje lärare
- ☒ Ta nytt blad för varje ny fråga
- ☒ Skriv endast på en sida av papperet.
- ☒ Skriv namn och personnummer på samtliga inlämnade blad.
- ☒ Numrera lösbladen löpande.
- ☒ Använd inte röd penna.
- ☒ Markera med kryss på omslaget vilka uppgifter som är lösta.

Betyg

U: 0–22 poäng

G: 22,5–33,5 poäng

VG: 34–45 poäng

Skrivningsresultat bör offentliggöras inom 18 arbetsdagar

Lycka till!

Antal sidor totalt

Tentamen Organisation och ledarskap II (FÖ314G) 2023-03-01.

Tentamen examineras genom **fyra essäfrågor** och **femton alternativfrågor**.
För godkänt betyg krävs minst 22,5 poäng. För VG krävs minst 34 poäng.

Del 1, essäfrågor (30 poäng)

1. *HR-perspektivet* och *det politiska perspektivet* representerar två olika synsätt som kan användas för att förstå organisationer och ledarskap.
 - a. Redogör utförligt för grunderna i *HR-perspektivet* och grunderna i *det politiska perspektivet*? (5 p)
 - b. Diskutera också vilka skillnader som finns mellan HR-perspektivets och det politiska perspektivets syn på *konflikter*? Koppla gärna din diskussion till perspektivens antaganden (3 p)
2. *Det strukturella perspektivet* och *det symboliska perspektivet* representerar två olika synsätt som kan användas för att förstå organisationer och ledarskap.
 - a. Enligt *det strukturella perspektivet* är den grundläggande ledarskapsutmaningen att "*anpassa struktur efter uppgift, teknologi, omgivning*". Diskutera hur denna utmaning kan kopplas samman med *det strukturella perspektivets* grundläggande antaganden? (4 p)
 - b. *Det symboliska perspektivets* grundläggande ledarskapsutmaning är att "*skapa tro, skönhet, mening*". Diskutera vilken betydelse hjältar/hjältinnor, berättelser, symboler och ritualer kan ha för meningsskapande i organisationer? (4 p)
3. Tänk dig att du ska rekrytera en chef till en organisation som du är högst ansvarig för.
 - a. Diskutera vilka fördelar och nackdelar som kan finnas med att rekrytera en chef som huvudsakligen arbetar utifrån *HR-perspektivet på ledarskap*? (4 p)
 - b. Diskutera också varför det kan vara viktigt att rekrytera en chef som har förmåga till perspektivväxling? (3 p)
4. Ledarskap kan både ha en positiv och en negativ påverkan på en organisation.
 - a. Förklara innebörden av ett *effektivt* och *ineffektivt* ledarskap utifrån *det politiska perspektivet*, *det strukturella perspektivet* och *det symboliska perspektivet*. (4 p)
 - b. Utgå från en organisation som du känner till och ge ett praktiskt exempel på hur ett *effektivt ledarskap* skulle kunna se ut samt ett praktiskt exempel på hur ett *ineffektivt ledarskap* skulle kunna se ut. Du väljer själv vilket/vilka perspektiv du utgår från men var noga med att ange vilket/vilka perspektiv du väljer. (3 p)

HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

Del 2, alternativfrågor (15 poäng)

Besvara frågorna i **svarstalongen** (längst bak i tentan).

Endast ett alternativ per fråga är rätt.

5. Vilket alternativ om *perspektiv* är **falskt**?

- a. Ett perspektiv kan hjälpa oss att avgöra hur olika situationer bör hanteras
- b. I komplexa situationer är det viktigt att enbart utgå från ett perspektiv
- c. Ett perspektiv kan förstås som en mental modell
- d. Perspektivväxling kan stimulera ett kreativt tankesätt
- e. Ett perspektiv kan användas som ett verktyg för att förstå organisationer

6. Vilket alternativ beskriver **INTE** betydelsen av en *metafor*?

- a. Metaforen sammanför två fenomen som skiljer sig betydligt men inte totalt åt
- b. Olika metaforer kan fånga olika aspekter av ett fenomen, t ex en organisation
- c. Metaforen kan underlätta när man skapar sig en bild av något
- d. Den optimala metaforen är representativ för hur verkligheten ser ut
- e. Metaforen fungerar som en överföring av betydelse

7. Vilket alternativ är **INTE** en nivå i *Maslows behovspyramid*?

- a. Säkerhet
- b. Glädje och tillfredsställelse
- c. Självförverkligande
- d. Fysiologiska behov
- e. Tillhörighet och kärlek

8. Vilket alternativ ger **en korrekt förklaring** av *det strukturella perspektivets* det perspektivs *metafor* och *bild av ledarskapet*?

- a. Metaforen är "fabrik", bilden av ledarskapet är "medbestämmande"
- b. Metaforen är "familj", bilden av ledarskapet är "försvar"
- c. Metaforen är "fabrik", bilden av ledarskapet är "social arkitektur"
- d. Metaforen är "djungel", bilden av ledarskapet är "försvar"
- e. Metaforen är "teater", bilden av ledarskapet är "inspiration"

HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

9. Mintzbergs fem strukturella konfigurationer kan kopplas samman med *det strukturella perspektivet*, men vilket alternativ är **INTE** namnet på en av dessa fem strukturella konfigurationer?
- Den flexibla byråkratin
 - Maskinbyråkratin
 - Den adhocratiska organisationen
 - Den professionella byråkratin
 - Den divisionaliserade organisationen
10. Vilket alternativ är **inte** ett exempel på *lateral samordning*?
- Projektgrupper
 - Nätverk
 - Möten
 - Arbetsgrupper
 - Regler
11. Vilka begrepp kan **främst kopplas samman** med *HR-perspektivet*?
- Ritualer och ceremonier
 - Regler, policys och projektgrupper
 - Social dynamik och gruppdynamik
 - Differentiering och integrering
 - Humor, lek och organisationen som teater
12. Vilket alternativ är en **svaghet** med *HR-perspektivet*?
- Risk för cyniskt synsätt som när konflikter och misstänksamhet
 - Risk för att överskatta formell makt samt underskatta andra former av makt
 - Risk för övertro på att integrera individens och organisationens mål
 - Risk för att användning av symboler skapar genans snarare än entusiasm
 - Risk att missa allt som är utanför den formella uppgiften
13. Vilket alternativ **hör samman** med *det HR-perspektivet*?
- Vid ett ineffektivt ledarskap är ledaren en fanatiker
 - Inom perspektivet anses det vara viktigt att rationaliteten får vara styrande
 - Centrala begrepp inom perspektivet är makt, roller, ceremonier
 - Inom perspektivet är det centrala inte vad som händer utan vad det betyder
 - Exempel på en viktig ledaregenskap inom perspektivet är att ledaren är synlig och tillgänglig

HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

14. Vilket alternativ **hör samman** med det *politiska perspektivet*?

- a. Enligt perspektivet är viktiga förmågor hos en chef att kunna bilda nätverk, kunna köpslå och kunna förhandla
- b. Centrala begrepp inom perspektivet är behov, färdigheter och relationer
- c. Två av de viktigaste egenskaperna för en ledare är att hen är påläst och vågar experimentera
- d. Enligt perspektivet är kännetecknande egenskaper hos en ledare att hen föregår med gott exempel och tror på människor
- e. Inom perspektivet anses det viktigt att sträva efter balans mellan organisationens behov och medarbetarnas behov

15. Vilket alternativ är **falskt** utifrån det *politiska perspektivet*?

- a. Om vi ser organisationen som en *arena* har vi fokus på den interna politiken
- b. Mål växer fram genom förhandling och köpslående mellan olika intressegrupper
- c. Politisk dynamik kan vara både *destruktiv* och *konstruktiv*
- d. Personer som sitter i styrande ställning (ex. högsta chefen) har personlig makt som sin främsta maktkälla
- e. Organisationen som *agent* kan ses som ett verktyg för dem som kontrollerar organisationen

16. Vilket alternativ är en **korrekt beskrivning** av ledaren utifrån *ett politiskt perspektiv*?

- a. Vid ett effektivt ledarskap är ledaren en profet
- b. Vid ett ineffektivt ledarskap är ledaren en lurendrejure
- c. Vid ett effektivt ledarskap är ledaren en arkitekt
- d. Vid ett ineffektivt ledarskap är ledaren en dåre
- e. Vid ett effektivt ledarskap är ledaren en katalysator

17. Vilket alternativ är **falskt** utifrån det *symboliska perspektivet*?

- a. Kultur kan ses både som produkt och som process
- b. Humor och lek kan vara till hjälp för att finna nya kreativa lösningar och erbjuda flykt från fakta och logik
- c. Planering är en rationell aktivitet som gör att organisationen får ordning på saker och ting
- d. Myter, värderingar och visioner ger sammanhang och riktning
- e. Ceremonier bidrar bland annat med att socialisera, skapa trygghet och förmedla budskap till omvärlden

HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

18. Vilket alternativ är en **svaghet** med *det symboliska perspektivet*?

- a. Risk för att symboler kan användas för manipulation
- b. Risk att bortse från strukturfrågor samt konflikter och knappheter som verkligheten präglas av
- c. Risk att överskatta formell makt samt underskatta andra former av makt
- d. För lite fokus på personalrelaterade, politiska och kulturella variabler som är avgörande för effektivitet
- e. Risk för att förlora möjligheter till en rationell diskurs, samarbete och hopp.

19. Vilket alternativ **hör samman** med *det symboliska perspektivet*?

- a. Enligt perspektivet är viktiga förmågor hos en chef att kunna bilda nätverk, kunna köpslå och kunna förhandla
- b. Enligt perspektivet är två av de viktigaste egenskaperna för en ledare är att hen är påläst och vågar experimentera
- c. Centrala begrepp inom perspektivet är behov, färdigheter och motivation
- d. Inom perspektivet anses det vara viktigt att rationaliteten får vara styrande
- e. Enligt perspektivet är kännetecknande egenskaper hos en ledare att hen föregår med gott exempel och sätter perspektiv på sina erfarenheter

Lycka till!

Johanna

HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

Svarstalong alternativfrågor

Svarsalternativ	A	B	C	D	E
Fråga					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					